

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/447/2015
Identifikačné číslo spisu:	1113206212
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1113206212.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Centrálného depozitára cenných papierov, a.s., so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 1/A, IČO: 31 338 976, zastúpenej Advokátskou kanceláriou BIZOŇ&PARTNERS, so sídlom v Nitre, Farská 31, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Juraj Bizoň, proti odporcovi D. K., bývajúcemu v M., zastúpenému JUDr. Danielou Tarbajovou, advokátkou v Košiciach, Mlynárska 19, o 829,58 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 17 C 1/2014, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2015 sp.zn. 14 Co 80/2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. februára 2015 sp.zn. 14 Co 80/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Humenné rozsudkom z 10. marca 2014 č.k. 17 C 1/2014-67 návrh zamietol a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporcovi trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 49,50 € a trovy právneho zastúpenia vo výške 458,35 € právnenému zástupcovi, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výkonaným dokazovaním mal preukázané, že 25. apríla 1993 bol Strediskom cenných papierov SR zriadený účet majiteľa cenných papierov č.ú. XXXXXXXXXXXXX vedený na meno odporcu za odplatu (§ 99 ods. 8 zákona č. 566/2001 Z.z.). Navrhovateľka faktúrou č. 8000005761, splatnou 28. februára 2009, účtovala odporcovi poplatok za vedenie účtu (poskytnutú službu CD-55 - vedenie účtu majiteľa cenných papierov za rok 2008) v sume 829, 58 €. Návrh na zaplatenie tejto sumy podala na súd 25. februára 2013. V danom prípade ide o spotrebiteľský vzťah, na ktorý sa podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka použije ustanovenie zákona, ktoré je pre spotrebiteľa výhodnejšie. Vzhľadom na to, že odporca vzniesol námietku premĺčania, musel sa ňou súd zaoberať a dospel k záveru, že treba aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. V danom prípade premĺčacia doba začala plynúť od 1. marca 2009 (splatnosť faktúry 28. februára 2009) a uplynula dňom 28. februára 2012. V tejto lehote navrhovateľka svoje právo neuplatnila na súde, ale návrh podala až 25. februára 2013, t.j. po uplynutí všeobecnej trojročnej premĺčacej doby. Preto návrh z dôvodu premĺčania uplatneného nároku zamietol a ďalej sa nezaoberal otázkou, ktoré cenné papiere boli predmetom bezodplatného prevodu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 26. februára 2015 sp.zn. 14 Co 80/2014 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a navrhovateľke uložil povinnosť nahradiť odporcovi trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 59,49 € na účet právnej zástupkyne do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Podľa jeho názoru súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, keď návrh z dôvodu premlčania nároku zamietol. Právny záver, ku ktorému dospel, riadne a podrobne odôvodnil, preto neobstoja tvrdenia navrhovateľky o nedostatočnom zistení skutkového stavu, nesprávnom právnom posúdení veci, resp. odňatí možnosti konať pred súdom. Odvolací súd sa stotožnil aj s odôvodnením rozsudku a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dal do pozornosti nález Ústavného súdu Českej republiky z 15. júna 2009 sp.zn. I. ÚS 342/09, z ktorého citoval názory týkajúce sa režimu spotrebiteľských zmlúv a konštatoval, že pri podobnosti právnych úprav v Slovenskej republike a Českej republike sú v celom rozsahu aplikovateľné aj v Slovenskej republike. Uviedol, že napriek tomu, že predmetná odplatná zmluva týkajúca sa cenných papierov má charakter obchodnoprávny, súčasne ide o zmluvu, majúcu charakter zmluvy spotrebiteľskej. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter predmetnej zmluvy normy obchodného práva sú v takomto prípade použiteľné len vtedy, ak neodporujú úprave majúcej z dôvodu povahy prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka totiž ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Keďže otázka premlčania je v Občianskom zákonníku upravená výhodnejšie pre spotrebiteľa oproti úprave v Obchodnom zákonníku, na premlčanie správne súd prvého stupňa aplikoval § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Odvolacie dôvody sa netýkali rozhodnutia o trovách konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka. Navrhla ho spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Tento mal spočívať v tom, že jej nebolo doručené vyjadrenie odporcu k odvolaniu, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces garantovaný čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a vytvoril stav nerovnosti účastníkov konania. Ďalej v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, lebo sa nevysporiadal s uvedenými a špecifikovanými námietkami vo vzťahu k právnomu posúdeniu veci.

Odporca dovolanie navrhol ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) za splnenia podmienky vyplývajúcej z § 241 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

Dovoláním navrhovateľky nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je podľa ustanovenia § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. navrhovateľka nenamietala a ich existenciu po preskúmaní spisu nezistil ani dovolací súd.

Navrhovateľka namietala, že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu právnu úpravou za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Z obsahu spisu vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie navrhovateľka (č.l. 85 spisu), ktoré bolo doručené odporcovi cestou právneho zástupcu (úprava súdu č.l. 95 spisu). K odvolaniu sa odporca písomne vyjadril podaním zo 14. júla 2014 (č.l. 98 spisu). Spis bol následne predložený krajskému súdu (predkladacia správa č.l. 101 spisu), ktorý po oznámení v súlade s § 156 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. (č.l. 103 spisu) vo veci 26. februára 2015 (č.l. 107 spisu) rozhodol. Teda vyjadrenie odporcu k odvolaniu nebolo doručené navrhovateľke. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia navrhovateľke (ňou namietaným) došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri tomto závere vychádzal z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom EŠLP dospel k záveru, že „opomenutie povinnosti doručiť rovnopis odporcovho písomného vyjadrenia sťažovateľke predstavovalo popretie jej práva na spravodlivé konanie“. Teda skutočnosť, že vyjadrenie k odvolaniu nebolo doručené navrhovateľke, bola dôvodom, prečo dovolací súd (v zmysle uvedeného rozsudku EŠLP) rozsudok krajského súdu zrušil.

Pokiaľ navrhovateľka namietala nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, táto námietka nie je dôvodná.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky

spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III, rozsudok Higginsova a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu (pozri uznesenie z 3. júla 2003 sp.zn. IV. ÚS 115/03). Zo spisu vyplýva, že odvolací sa dôsledne vysporiadal s námietkami navrhovateľky. So závermi prvostupňového súdu o dôvodnosti vznesenej námietky premlčania sa v celom rozsahu stotožnil. V odôvodnení svojho rozhodnutia konkrétne a podrobne uviedol rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vychádzal, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil jasný, jednoznačný a presvedčivý právny záver o dôvodnosti námietky premlčania za aplikácie Občianskeho zákonníka. Teda odôvodnenie jeho rozsudku zrozumiteľne a podrobne objasňujúce (§ 157 ods. 2 O.s.p.) skutkový a právny základ rozhodnutia nie je nepreskúmateľné a plne rešpektuje základné právo účastníkov na spravodlivý súdny proces (pozri III. ÚS 115/2003).

Navrhovateľka v podstate namietala hlavne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval) , dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad v danej veci nešlo). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je ani procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f / O.s.p., lebo ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkom konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Preto dovolací súd (s ohľadom na zdôrazňovanú právnu úpravu dovolacieho konania) nemohol preskúmať rozhodnutia súdov nižších stupňov z hľadiska právneho posúdenia veci. Tie isté závery sa týkajú aj tzv. inej vady konania, ktorú možno namietat len v procesne prípustnom dovolaní.

Vzhľadom však na konštatovanú vadu konania (v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.) Najvyšší súd Slovenskej

republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.